

ВЕДМІДЬ Валентина,

*здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр»
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя,*

ЧАЙКА Вікторія,

*здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр»
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя*

Науковий керівник: БІЛОУСОВА Надія,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри педагогіки, початкової освіти,
психології та менеджменту Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя*

НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ЗАПИТІВ УЧНІВ ЧЕРЕЗ ДОСЛІДЖЕННЯ

Навчання на основі запитів є актуальною освітньою технологією в сучасній шкільній освіті з кількох причин:

- Стимулює учнів активно навчатися. Замість передачі фактів і знань учням, цей підхід спонукає їх до постановки запитань, дослідження та власного вивчення матеріалу. Він активізує їх мислення, стимулює інтерес до навчання та розвиває навички критичного мислення.
- Сприяє індивідуалізації навчання. Ця технологія дозволяє кожному учневі вибирати тему свого дослідження в межах навчальної програми, що сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу.
- Розвиває навички самостійності. Пошук відповідей на власні запитання вимагає від учнів самостійності, самоконтролю та уміння працювати з різноманітними джерелами інформації.
- Готує до життя в сучасному світі. У сучасному інформаційному суспільстві важливо не лише засвоїти конкретні факти, але й вміти швидко знаходити, аналізувати та використовувати інформацію.

Навчання на основі запитів – це процес конструювання учнями знань шляхом формулювання власних запитань та пошуку відповідей на них.

У процесі навчання на основі запиту ми навчаємо самостійно здобувати й конструювати знання, утілюючи таким чином принципи діяльнісного підходу.

Як організувати освітнє середовище на основі запитів учнів?

По-перше, варто подбати про створення комфортних умов, тобто створити таку атмосферу в класі, де учні можуть вільно висловлювати свої думки, обмінюватися ідеями, сперечатися, помилятися та дискутувати. У такому випадку процес конструювання нових знань може тривати більше ніж 45 хвилин, тому вчитель повинен заздалегідь спланувати декілька уроків для реалізації такої моделі навчання.

По-друге, у процесі реалізації навчання на основі запитів учитель або вчителька виступають модератором і фасилітатором освітнього процесу. Основним завданням модератора є стимулювання учнів ставити запитання і підтримувати атмосферу дослідження в класі. Рівень залученості вчителя визначається віком учнів та глибиною наукових знань, які потрібні для розв'язання проблеми.

Навчання на основі запитів у першу чергу потребує розуміння вчителями видів запитів, які відкривають двері до пізнання та розуміння світу через відчуття дива. Педагоги виділяють 3 основні види запитів.

Структурований тип запитання. Учитель або вчителька самостійно встановлює проблему та наводить приклад її вирішення. Мета вчителя – показати, як можна сформулювати запит, якими шляхами можна досліджувати, познайомити з різновидами запитань та обговорити оцінку проектів.

Наприклад, вчитель може принести до класу набір пір'я птахів та передати їх для вивчення учнями. Після певного часу запитайте учнів, чиє це пір'я, на їхню думку? Таке проблемне запитання може ефективно мотивувати учнів для вивчення нової теми та самостійного проведення дослідження.

Також, учитель може показати зображення й допомогти учням сформулювати запитання щодо того, що вони бачать.

Закритий тип запиту.

Учитель/ка ставить проблему й просить учнів сформулювати свої запитання для розв'язання цієї проблеми.

Наприклад, можна поставити такі запитання за малюнком:

Що це? Кого або що зображує? Із чого зроблено? Де воно знаходиться? Хто це зробив? Із якою метою це зробили? Яку назву, на вашу думку, має це зображення? Як ви думаєте, які події відбуваються на цьому малюнку? Які можуть бути причини того, що персонажі малюнка виражають такі емоції? Які історії можуть бути пов'язані з цими образами? Чому, на вашу думку, автор обрав саме ці кольори та композицію? Які аспекти життя може відображати цей малюнок? Які інші можливі тлумачення цього малюнка можуть бути?

Відкритий тип запиту.

Учні самостійно формують проблему на основі власних інтересів, проводять дослідження, презентують результати, роблять висновки та проводять оцінку.

На нашу думку, наприклад, учні 4-го класу могли б зацікавитися такими питаннями: Які рослини є найпоширенішими в нашому регіоні, і як вони впливають на наше оточення? Як виникають вітри і як вони впливають на погоду в нашому регіоні? Як виготовляються та як працюють сонячні панелі? Як можна ефективно використовувати відходи їжі для вирощування овочів у власному саду? Як музика впливає на наші почуття та настрої? Які технології використовуються для захисту диких тварин та їх середовища? Як харчування впливає на наше здоров'я протягом дня?

Отже, навчання на основі запитів дозволяє учням працювати з різними видами запитів, навчитися бачити проблему з декількох боків, ставити запитання, відповідає вимогам сучасності, сприяє розвитку креативності, критичного мислення та самостійності учнів.

Список використаних джерел:

1. Навчання на основі запитів учнів. URL: <http://surl.li/uaukm> (дата звернення: 29.05.24)
2. Поліщук Н. А. Навчання на основі учнівського запиту через дослідження. *Педагогічний пошук*. 2023. № 3 (119). С. 32-38.

ВЛАДИМИРОВА Алла,

кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету,

ВЛАДИМИРОВА Марина,

здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» Херсонського державного університету

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Значних змін зазнала система освіти України в умовах воєнного стану. Важливими постають питання не тільки в проведенні освітнього процесу, але й в допомозі дітям впоратися із емоційними стресами, щоб вони відчували підтримку з боку дорослих та рідних, зберегли віру в майбутнє.

Більшість шкіл перейшли на дистанційне навчання, що викликало немало запитань щодо навчання і виховання учнів, особливо в початковій освіті. На допомогу вчителям та учням приходять інноваційні методики та інформаційно-комунікативні технології, що стають повноцінним ефективним доповненням до вже відомих традиційних методів навчання і виховання.